

บทสรุปผู้บริหาร

การคาดประมาณประชากรที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV ที่เข้าถึงยาก จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2553

ความเป็นมา:

ปัจจุบันการแพร่ระบาดของเชื้อเอช ไอ วี ได้กระจายไปในทุกกลุ่มอาชีพ และกลุ่มอายุ ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ แม้กระทั่งในผู้สูงอายุก็ได้รับรายงานการติดเชื้อเอช ไอ วี ทั้งสิ้น สำหรับในจังหวัดเชียงใหม่ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์รายแรกเมื่อปี พ.ศ.2531 จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2552 พบว่ามีผู้ป่วยเอดส์จำนวน 22,547 ราย เสียชีวิตไปแล้ว 5,226 ราย ในจำนวนนี้เป็นเพศชาย 15,473 ราย เพศหญิง 7,074 ราย (อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 2.2:1) สาเหตุของการติดเชื้อส่วนใหญ่ติดเชื้อจากทางเพศสัมพันธ์ รองลงมาคือ ติดเชื้อจากมารดาและ ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น คิดเป็นร้อยละ 91.7, 5.8, และ 2.5 ตามลำดับเนื่องจากในอดีตที่ผ่านมายังไม่เคยมีข้อมูลจำนวนประชากรกลุ่มเสี่ยงต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนงาน และทิศทางการดำเนินงานป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ได้เล็งเห็นถึงปัญหานี้จึงได้จัดทำโครงการ การคาดประมาณประชากรที่เข้าถึงยากและมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดชนิดฉีด กลุ่มผู้ขายบริการทางเพศ และกลุ่มแรงงานข้ามชาติในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2553 ขึ้น

สนับสนุนโดย

สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดเชียงใหม่

ทีมวิจัย

กนิษฐา ไทยกล้า

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผศ.ดร. อภินันท์ อร่ามรัตน์

ศูนย์วิชาการสารเสพติด ภาคเหนือ
คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

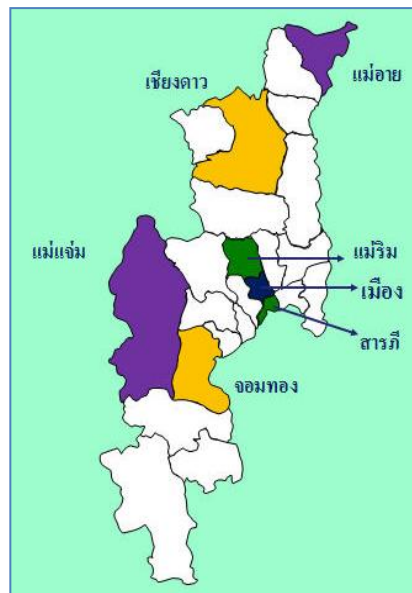

Center for Substance Abuse Research
Research Institute for Health Sciences

วิธีการศึกษา:

ในการสำรวจครั้งนี้ได้ทำการสุ่มสัมภาษณ์ประชาชนอายุ 12-60 ปี ในครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 490 หลังคาเรือน ซึ่งสุ่มอย่างถูกต้อง เพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในอำเภอลักษณะต่างๆของจังหวัด เชียงใหม่ ทั้งลักษณะเมือง ชานเมือง ชนบท และภูเขา จำนวน 8 พื้นที่ คือ อำเภอเมืองในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล อำเภอ สารภี แม่ริม เชียงดาว แม่ฮาย จอมทอง และ แม่แจ่ม ใช้แบบ สัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นโดยความช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญ จากองค์การอนามัยโลก ซึ่งใช้การสอบถามเพื่อค้นหาว่า ประชากร ตัวอย่างแต่ละคน “รู้จัก” คนอื่นๆในจังหวัดเชียงใหม่กี่คน และ ในจำนวนนั้นกี่คน “รู้จัก” ที่เข้าข่ายประชากรซ่อนเร้น ก็คน ความหมายของคำว่า “รู้จัก” คือ ใน 2 ปีที่ผ่านมา เคยเห็นกัน พุดคุยกัน และปัจจุบันยังสามารถติดต่อกันได้หากต้องการ โดยขอให้ทำการ คาดประมาณ 2 วิธี คือ วิธีคาดประมาณโดยตรง หรือคาดประมาณ โดยอ้างอิงจากกลุ่มประชากรที่เป็นที่รู้จักและมีการขึ้นทะเบียนไว้ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ทำให้ได้ค่าการประมาณ 2 ค่าที่ แตกต่างกัน โดยการประมาณการใช้จำนวนประชากรทั้งหมด 1,670,319 คนของจังหวัดเชียงใหม่จากฐานข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยปี 2552 เป็นหลักในการคำนวณ

“รู้จัก” คือ ใน 2 ปี
ที่ผ่านมา เคยเห็น
กัน พุดคุยกัน
และปัจจุบันยัง
สามารถติดต่อกันได้
หากต้องการ

ผลการศึกษา:

พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 490 คนนั้น กระจายอยู่ในกลุ่มอายุต่างๆ ในสัดส่วนแบบเดียวกันกับประชากรอายุ 12-60 ปีทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 51 เพศทางเลือกร้อยละ 2; ร้อยละ 36 เป็นโสด; ร้อยละ 90 อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มานานกว่า 5 ปี; ร้อยละ 6 ไม่เคยเรียนหนังสือและ ร้อยละ 18 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และ ร้อยละ 42 มีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกรรวม กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ให้การคาดประมาณประชากรกลุ่มเสี่ยงต่างๆ 2 วิธี ได้ค่าเฉลี่ยตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยประมาณการจำนวนประชากรกลุ่มต่างๆ(คน)ในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งวิธีโดยตรงและโดยการเทียบเคียงกับประชากรอ้างอิง

กลุ่มประชากร	วิธีเทียบกลุ่มอ้างอิง (คน)	วิธีประมาณโดยตรง(คน)
ทอม/ดี	19,838	35,219
ผู้ชายอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เป็นเกย์ กระเทย ชอบผู้ชายด้วยกัน	25,918	46,015
ผู้ชายอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกัน	4,580	8,131
ผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศหรือมีเพศสัมพันธ์เพื่อแลกของตอบแทน (รวมทั้งคนไทยและไม่ใช่คนไทย เด็กและผู้ใหญ่)	2,398	4,257
ผู้ชายที่ขายบริการทางเพศหรือมีเพศสัมพันธ์เพื่อแลกของตอบแทน (รวมทั้งคนไทยและไม่ใช่คนไทย เด็กและผู้ใหญ่)	414	735
แรงงานต่างด้าว ที่มีสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา	25,004	44,391
จิตยาเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง	2,260	4,012
เคยเสพยาบ้า	11,627	20,641
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เป็นประจำ (ดื่ม 5 วัน ใน 7 วัน)	38,856	68,983
สูบบุหรี่เป็นประจำ (สูบทุกวัน)	58,038	103,039
หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่ทำแท้ง	2,087	3,706
กินผักปลอดสารพิษ	40,814	72,459
ออกกำลังกาย 30 นาที/วัน อย่างน้อย 3 วัน/สัปดาห์	43,237	76,762

ข้อพิจารณา:

- ควรเปรียบเทียบค่าที่ได้จากการคาดประมาณนี้กับการคาดประมาณโดยวิธีอื่นๆ ก่อนนำไปใช้ประกอบการวางแผน
- กลุ่มเสี่ยงที่ไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในเชียงใหม่ เช่น แรงงานต่างด้าว ที่มีสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา จะให้ค่าการคาดประมาณที่อาจจะต่ำกว่าความเป็นจริงได้มาก
- การสำรวจครั้งนี้ไม่สามารถให้ค่าประมาณการเป็นรายอำเภอได้

ศูนย์วิจัยด้านสารเสพติด

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ .

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

110 ถ.อินทวโรธ

ต.ศรีภูมิ

อ.เมือง

จ.เชียงใหม่

โทรศัพท์ 0-5394-6148

โทรสาร 0-5322-1849

www.rihes.cmu.ac.th

Center for Substance Abuse Research
Research Institute for Health Sciences